

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

Кафедра економіки та економічної теорії

ГЛОБАЛЬНА МАКРОФІНАНСОВА ЕКОНОМІКА

**Методичні вказівки
з підготовки
до практичних занять з дисципліни**

для студентів денної форми навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 051 Економіка
освітньо-наукової програми «Аналітична економіка»

Тернопіль
ЗУНУ
2023

Глобальна макрофінансова економіка: методичні вказівки з підготовки до практичних занять [для студентів денної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка освітньо-наукової програми «Аналітична економіка» / В. В. Козюк, О. П. Шиманська; за ред. д.е.н., проф. В. В. Козюка. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 24 с.

Автори: *Козюк Віктор Валерійович,*
доктор економічних наук, професор, завідувач
кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ;
Шиманська Оксана Петрівна,
кандидат економічних наук, доцент, доцент
кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ;

Рецензенти: *Куриляк Віталіна Євгенівна,*
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки ЗУНУ
Кирич Наталія Богданівна,
доктор економічних наук, професор кафедри
менеджменту та адміністрування
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя

Відповідальний за випуск: *Козюк Віктор Валерійович,*
доктор економічних наук, професор, завідувач
кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ

Методичні вказівки з підготовки до практичних занять з дисципліни «Глобальна макрофінансова економіка» призначені для студентів денної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка ОНП «Аналітична економіка» Західноукраїнського національного університету. Методичні вказівки складені за робочою програмою дисципліни «Глобальна макрофінансова економіка», містять вступ, програму дисципліни, питання для обговорення під час практичних занять, вимоги та вказівки до виконання комплексного практичного індивідуального завдання, перелік рекомендованих джерел інформації та електронних інформаційних ресурсів.

*Рекомендовано до друку
кафедрою економіки та економічної теорії ЗУНУ
(протокол № 6 від 24 січня 2023 р.)*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ.....	6
ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	12
КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ (КПЗ).....	17
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	20
ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ.....	22
ДОДАТОК А.....	23

ВСТУП

Дисципліна «Глобальна макрофінансова економіка» є обов'язковою дисципліною циклу професійної підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка ОНП «Аналітична економіка» у Західноукраїнському національному університеті. Вона **спрямована на** вивчення теоретичних засад та інструментарію аналізу глобальних макрофінансових процесів, функціонування економіки світу як цілісної системи, макрофінансових закономірностей розвитку глобальної економіки, а також формування комплексних знань щодо процесів, які в ній відбуваються, виявлення закономірностей поведінки глобальних акторів (урядів, центральних банків, фондів суверенного багатства, фінансових компаній) в аспекті взаємодії між фінансовим та реальним сектором в глобальних масштабах, а також закріплення компетентностей щодо аналізу і прогнозування структурних особливостей функціонування глобальних макрофінансів, аналізу та прогнозування глобальних монетарних процесів та їх застосування в практичній діяльності.

Засвоєння курсу забезпечить **фундаментальні теоретичні і практичні знання** щодо:

- теорії та методології досліджень структурних особливостей та закономірностей функціонування глобальної монетарної та макрофінансової економіки;
- принципів функціонування системи резервних валют та резервних активів в екстраполяції на макрофінансові ефекти коливань глобальної ліквідності;
- аналізу політики інтернаціоналізації валюти та визначення оптимальної забезпеченості країни валютними резервами в аспекті аналітики національної та глобальної макрофінансової стабільності;
- структурних взаємозв'язків між функціональними складовими глобальних макрофінансів, що забезпечують особливі зв'язки між фінансовим та реальним сектором в перспективі глобальної інтеграції;
- функціонування глобальної економіки як передумови та рушійної сили процесів макрофінансової нестабільності;
- комплексного охоплення панорами теоретичного та прикладного аналізу глобальних макрофінансових процесів;
- інструментарію аналізу передумов виникнення, особливостей протікання, політики запобігання та практик хеджування ризиків глобальної макрофінансової нестабільності;
- теоретичних основ макроструктурних детермінант прогнозування процесів глобального монетарного та макрофінансового середовища;
- політики адаптації та регулювання та глобальних макрофінансових викликів.

Вивчення дисципліни «Глобальна макрофінансова економіка» спирається на попереднє опанування дисциплін «Міжнародна економіка», «Макроекономіка», «Моделі та технології прийняття управлінських рішень», «Міжнародні

стратегії корпоративного фінансування» «Інституціональна економіка II».

Мета і завдання проведення **лекційних занять** полягають у:

- формуванні знань з теоретико-методологічних основ функціонування глобальної монетарної та макрофінансової економіки;

- створенні інтелектуального підґрунтя для оволодіння теоретичним апаратом аналізу функціонування структурних складових глобального монетарного порядку;

- ознайомленні з основними показниками аналізу стану, динаміки, прогнозу фундаментальних тенденцій у сфері глобальних макрофінансів;

- формуванні практичних навичок застосування показників аналізу та оцінки глобальних монетарних та макрофінансових процесів в практичній діяльності.

В результаті проведення лекцій студенти повинні:

- знати зміст, структурні особливості та методологію аналізу глобальних монетарних та макрофінансових процесів;

- вміти аналізувати та прогнозувати тенденції в глобальному макрофінансовому середовищі в екстраполяції на практичні навички із застосування набутих функціональних компетентностей.

Метою проведення практичних занять є засвоєння теоретичного матеріалу та набуття практичних вмінь з аналізу та прогнозування тенденцій у сфері глобальних макрофінансів. Матеріали, засвоєнні в процесі вивчення дисципліни, можуть бути використані в процесі написання магістерської роботи та подальшій дослідницькій діяльності.

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Глобальна макрофінансова економіка»

Змістовий модуль 1.

Теоретичні принципи функціонування глобальної монетарної та макрофінансової економіки

Тема 1. Теоретичні основи функціонування глобальної монетарної економіки

Теоретичний зв'язок між поняттями міжнародна валютна система, міжнародна монетарна економіка, глобальні монетарні процеси. Монетарні аспекти та форми прояву глобальної взаємозалежності та їх еволюція в розрізі етапів розвитку міжнародної валютної системи. Концепція трилеми. Основний зміст трилеми, історичні та сучасні форми її прояву та її вплив на конфігурацію глобальних монетарних процесів. Поняття національного та міжнародного монетарного режиму. Проблема суміщення національного та міжнародного монетарних режимів в екстраполяції на дестабілізаційні епізоди функціонування та трансформації міжнародної валютної системи. Еволюція центральних банків та базової моделі монетарної політики як детермінанта конфігурації глобальних монетарних процесів. Проблема розшарування глобального монетарного простору. Монетарний режим, адаптація до шоків та розвиток фінансового ринку: наслідки для відмінних типологічних реакцій центробанків в розрізі країн з різними доходами на душу населення. Глобалізація та концепції валютних курсів. Аналітичний інструментарій дослідження вибору країни в рамках трилеми. Інтерпретація вибору в рамках трилеми з точки зору модальності економічної політики у відкритій економіці.

Література: 2, 10, 16, 17, 19.

Тема 2. Глобальна система міжнародних валют

Система резервних валют як наслідок неспівпадіння функцій грошей на національному та міжнародному рівні. Матриця міжнародних ролей грошей Кенана-Коена. Резервні валюти та проблема симетричних та асиметричних міжнародних валютних систем. Концепція резервної валюти як природної монополії. Концепція міжнародної та глобальної валюти. Індикатори аналізу та ідентифікації ролей валюти як міжнародної та глобальної. Дискусії довкола критеріїв міжнародної валюти. Особливості теоретичних підходів до пояснення вибору валюти в розрізі ролей, які виконуються міжнародними грошми. Особливості визначення критеріїв резервної валюти. Поняття «надмірної привілеї» та його еволюція. Спосіб ідентифікації «надмірної привілеї» в сучасних умовах. Поняття «дилеми Триффіна» та використання цього поняття для аналізу глобальних монетарних процесів. Поняття ефекту резервної валюти та його вплив на національні та глобальні процентні ставки. Проблема конкурентоспроможності та макрофінансової вра-

зливості емітента резервної валюти. Поняття життєвого циклу резервної валюти. Ринок резервних валют та аналіз позицій валют в статусі резервних. Конкуренція між резервними валютами та її глобальні монетарні ефекти.

Література: 8-11, 14, 16, 23-25.

Тема 3. Політика інтернаціоналізації валюти

Поняття інтернаціоналізації валюти як явища і як окремого розділу економічної політики. Вигоди від інтернаціоналізації валюти та способи їх ідентифікації. Втрати від інтернаціоналізації валюти та ризики макрофінансової вразливості. Питання особливостей балансу втрат і вигод від інтернаціоналізації валюти в розрізі найбільших економік. Теоретичні та практичні аспекти аналізу зв'язків між інтернаціоналізацією та фінансовим розвитком, якістю інститутів фінансової системи та її глибиною. Інтернаціоналізація як наслідок політики та інтернаціоналізація як ринковий вибір: американський та німецький варіант. Політика інтернаціоналізації: особливості побудови, цілі та інструменти. Проблема глобальної нестабільності в світлі інтернаціоналізації валют країн з ринками, що формуються.

Література: 12, 13, 21-24.

Тема 4. Макрофінансовий аналіз нестабільності резервних валют

Ринкова структура ринку резервних валют. Аналіз попиту на резервні валюти та особливості пропозиції резервних валют та резервних активів. Виміри «дилеми Триффіна» в системі з плаваючими курсами. Модель аналізу позицій резервних валют в короткостроковому періоді. Аналітичні основи виявлення вразливості та фінансової нестабільності емітента резервної валюти. Проблеми трансформації системи резервних валют. Монополія, олігополія та конкуренція на ринку резервних валют та їх макрофінансові ефекти.

Література: 1, 8, 9, 11-13.

Тема 5. Глобальна ліквідність: концепція, індикатори, проблема коливальності та політика адаптації

Еволюція поняття глобальної ліквідності. Глобальні валютні резерви, глобальна доларова маса як кількісні індикатори глобальної ліквідності. Глобальна ліквідність як стан фінансового сектора. Диференціація понять ринкова ліквідність, ліквідність фондування. Якісні індикатори глобальної ліквідності та їх аналіз. Причини і наслідки коливальності глобальної ліквідності. Проблема взаємодії між кількісними та якісними індикаторами глобальної ліквідності. Питання прогнозування коливальності глобальної ліквідності.

Глобальна ліквідність та її вплив на велику та малу відкриту економіку. Дестабілізаційні ефекти коливальності глобальної ліквідності. Переливи капіталів та феномен великих припливів капіталів як складові проциклічності глобальної фінансової системи та наслідки експансії глобальної ліквідності. Кризи типу «раптова зупинка», обвали на ринку активів як прояви стиснення глобальної ліквідності. Глобальна ліквідність та конфлікт цілей і інструментів макроекономіки.

мічної політики. Вразливість режимів валютних курсів до коливань глобальної ліквідності. Контроль за рухом капіталу та макрофінансові інструменти в системі політики пристосування до коливань глобальної ліквідності. Алгоритм пристосування країни до фаз експансії глобальної ліквідності та її стиснення.

Література: 1, 11, 12, 20.

Тема 6. Валютні резерви та фонди суверенного багатства в глобальній монетарній економіці

Поняття та призначення валютних резервів в аспекті еволюції міжнародної монетарної економіки. Поведінка глобальних резервів в коротко- та довгостроковому періоді. Проблема кореляції між глобальними резервами та глобальною ліквідністю: резерви як мультиплікатори ліквідності; резерви як поглиначі ліквідності. Монетарні режими, цільові змінні монетарної політики, режим валютного курсу та конвертованості та політика нагромадження резервів. Аспекти попиту та пропозиції резервів. Ринкова структура ринку резервних активів (ступінь монополізованості пропозиції резервних активів, ступінь сконцентрованості володіння резервами). Еволюція критеріїв забезпеченості резервами країни. Критерії адекватності, достатності та оптимальності валютних резервів. Феномен експансії глобальних валютних резервів. Мотиви нагромадження резервів: монетарний меркантилізм; фінансовий меркантилізм; відкладання структурних реформ; Бреттон Вудс 2; згладжування шоків продуктивності праці; згладжування шоків потоків капіталу; завбачливе самострахування; конкурентне нагромадження. Мотиви нагромадження та їх макроекономічні й інституціональні кореляти: методи ідентифікації мотивів нагромадження в розрізі країн. Глобальні шоки потоків капіталу та нові підходи до критеріїв достатності резервів. Глобалізація та проблема ендогенності нагромадження резервів: проблема перманентного попиту на резерви. Втрати від володіння значними резервами та вразливість до коливання вартості зовнішніх активів. Політика диверсифікації резервів та сегментація мотивів управління резервами в залежності від їх обсягу. Мотиви забезпечення традиційних потреб стабільності платіжного балансу, монетарної стабільності, збереження вартості та підвищення доходності, активного портфельного управління. Зовнішні ефекти стратегій управління валютними резервами.

Поняття фондів суверенного багатства та етимологія їх походження. Монетарні та фіскальні аспекти генерування капіталу фондів суверенного багатства в аспекті теоретичних особливостей функціонування сировинних економік та економік із значними заощадженнями. «Ресурсне прокляття», «голландська хвороба» в аспекті необхідності завбачливих заощаджень. Еволюція фондів суверенного багатства в глобальній економіці. Особливості інвестиційних стратегій фондів суверенного багатства в залежності від їх типологічних характеристик. Зовнішні ефекти інвестиційної активності фондів суверенного багатства. Проблеми політичних мотивів та стратегічної поведінки в діяльності фондів суверенного багатства. Актуальні питання міжнародного нагляду за діяльністю фондів суверенного багатства.

Література: 8, 12, 13, 22, 26.

Змістовий модуль 2.
Глобальна макрофінансова стабільність
та аналіз політики її забезпечення

Тема 7. Глобальні фінансові дисбаланси та проблема нестабільності: засади макрофінансового підходу до глобальної економіки

Поняття дисбалансів та їх емпіричний прояв. Глобалізація та послаблення обмежень платіжного балансу на рівні великої та малої відкритої економіки. Внутрішні та зовнішні дисбаланси. Дисбаланс: рівноважні та нерівноважні підходи. Особливості теоретичного забезпечення аналізу глобальних фінансових дисбалансів. Проблема дефляційного та інфляційного ухилу дисбалансів. Зовнішні ефекти глобальних дисбалансів. Теоретичні основи корекції дисбалансів. Кризові сценарії корекції глобальних дисбалансів та їх зовнішні ефекти.

Література: 1, 2, 6, 10, 12, 14, 20, 21, 23, 26.

Тема 8. Глобальна фінансова система: структурні розриви в рівнях розвитку та інституціональних характеристиках

Структурні особливості глобальної фінансової системи. Гетерогенність рівнів розвитку та інституціональних характеристик глобальної фінансової системи. Поняття фінансової глибини та способи її вимірювання. Основні індикатори рівня розвитку національних фінансових систем. Індикатори доступності фінансування як альтернативи аналізу фінансової глибини. Поняття безпечних активів, функціональні особливості їх попиту та пропозиції в глобальній економіці. Фінансова нестабільність, безпечні активи, сегментація глобальних фінансових ринків та «тихі гавані». Ідентифікація тихих гаваней на основі аналізу поведінки спредів. Детермінанти поведінки спредів «безризикових» та ризикових активів. Проблема ринкової дисципліни та фіскальних детермінант поведінки спредів. Розриви в рівнях розвитку національних фінансових систем та питання фінансової конвергенції. Макрофінансові ефекти фінансової конвергенції. Проциклічність глобальної фінансової системи: причини, форми прояву, наслідки.

Література: 1, 4, 5, 7, 8-13, 17, 20, 21.

Тема 9. Глобальні фінансові умови: структура, індикатори та аналіз впливу на національні економіки

Перехід від поняття монетарних до фінансових умов. Теоретичні основи та макрофінансове підґрунтя фінансових умов. Основні індикатори фінансових умов. Поняття індексів фінансових умов. Особливості національних та глобальних фінансових умов. Питання взаємозв'язку між національними та глобальними фінансовими умовами. Особливості фінансових умов в сировинних економіках. Глобальні фінансові умови та канали їх впливу на малу відкриту економіку. Фінансові умови, фінансові стреси та фінансова нестабільність: спільність та відмінності. Застосування індексів фінансових умов в аналізі макрофінансових процесів, прогнозуванні фінансової нестабільності та виявленні вразливості фінансового сектора.

Література: 8, 9, 10, 11, 12, 13.

Тема 10. Глобальний фінансовий цикл: ідентифікація та аналіз коливань

Концептуальні основи фінансових циклів. Проблема неспівпадіння в часі циклу вартості активів, кредитного циклу, циклу лівереджу. Базові індикатори аналізу фінансових циклів. Проблема взаємозв'язків між фінансовим циклом та фінансовими умовами. Національні та глобальний фінансовий цикли. Особливості протікання глобального фінансового циклу: індикатори визначення, роль ставлення до ризику, питання агрегації даних. Глобальний фінансовий цикл та проблема потоків капіталу. Дискусії довкола трилеми в світлі впливу глобального фінансового циклу та макрофінансові показники країн-реципієнтів глобальних потоків капіталу. Питання лібералізації та відновлення обмежень на потоки капіталу.

Література: 8, 9, 10, 11, 12, 13.

Тема 11. Макрофінансова модель поведінки глобальних сировинних ринків та детермінанти поведінки глобальних макроекономічних змінних (інфляція, дефляція, ВВП, ціни активів)

Особливості сировинних ринків. Основні індикатори аналізу поведінки сировинних ринків. Індекси цін на сировину та їх структурні особливості. Глобальний погляд на формування попиту і пропозиції на сировинних ринках. Структурна конкуренція та політичні мотиви функціонування сировинних ринків. Монетарні та фінансові детермінанти поведінки сировинних ринків. Передумови виникнення та особливості фінансизації сировинних ринків. Аналіз взаємозв'язків між фінансовими та сировинними ринками. Глобально-значимі коливання сировинних цін та їх ефекти: вплив на імпортерів та експортерів сировини. Особливості макрофінансових процесів в сировинних економіках: інституціональні детермінанти поведінки зовнішніх активів та платіжного балансу

Концептуальна модель глобальної макрофінансової економіки та питання теоретичної невизначеності з приводу агрегування даних: роль неоднорідності країн. Прямі і непрямі спостереження за глобальними макрофінансовими змінними. Особливості формування структурних взаємозв'язків між глобальними макроекономічними та фінансовими змінними. Номінальні та реальні глобальні змінні: глобальний ВВП, інфляція, процентні ставки, кредит, вартість активів. Поняття глобальної інфляції та її детермінанти. Траскторії глобального ВВП. Глобальна нейтральність грошей, нейтральність глобальних дисбалансів, короткострокові та довгострокові ефекти глобальної фінансової експансії та проблема чутливості реального глобального ВВП. Поняття глобальної вартості активів. Індекси цін нерухомості.

Література: 1, 4, 6-15, 20, 21, 25.

Тема 12. Політика глобальної макрофінансової стабільності та моделі глобальних криз

Поняття національної та глобальної макрофінансової стабільності. Макрофінансова стабільність як розширення та інтеграція підходів традиційної ма-

кроекономічної (мінімізація коливань економічного зростання та інфляції) та фінансової стабільності (стабільність функціонування фінансових інститутів, відсутність відхилень фінансових агрегатів від трендових значень, доступність фінансування). Національно-центричні та глобально-центричні макрофінансові шоки. Взаємозалежність як структурна детермінанта глобалізації процесів поширення шоків. Глобально-центричні шоки ринків та системні шоки. Теоретичні основи системних криз в глобальній економіці. Теоретичні основи глобальної політики. Інституціональні механізми глобальної політики. Дилеми репрезентативності проти ефективності в процесі ухвалення глобальних рішень. Основні напрямки застосування принципу глобальної політики. G-20 як неформальний інститут глобальної політики. Основні позиції та ідеї макрофінансової політики G-20.

Література: 1, 2, 3, 4, 8-13, 17, 20, 21, 24-26.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

«Глобальна макрофінансова економіка»

Практичне заняття № 1

Тема 1. Теоретичні основи функціонування глобальної монетарної економіки (2 години)

Мета: Сформувати знання щодо теоретичних принципів функціонування міжнародної монетарної економіки як генетичної передумови функціонування глобальної монетарної економіки, навчити виявляти закономірності трансформації глобального монетарного устрою відповідно до змін в національних та міжнародних монетарних режимах.

Питання для обговорення:

1. Теоретична структура глобальної монетарної економіки.
2. Суміщення національного режиму монетарної політики та міжнародної валютної системи. Концепція трилеми.
3. Глобалізація, еволюція центробанків та трансформація глобальних монетарних процесів.
4. Фрагментація глобального монетарного простору та аналіз вибору в рамках трилеми в розрізі країн.

Література: 2, 10, 16, 17, 19.

Практичне заняття № 2

Теми 2, 3. Глобальна система міжнародних валют. Політика інтернаціоналізації валюти (2 години)

Мета: Сформувати знання щодо функціональних особливостей світових валют, теоретичного підґрунтя системи міжнародної та глобальної валюти, навчити ідентифікувати передумови та критерії набуття національними валютами міжнародного статусу. Сформувати знання щодо теоретичних засад проведення політики інтернаціоналізації валюти та проведення аналізу втрат і вигод від набуття національною валютою міжнародного статусу.

Питання для обговорення:

1. Концепція міжнародної та глобальної валюти. Ключова валюта як природна монополія.
2. Критерії ключової валюти. Резервні валюти та їх характеристики.
3. Глобальні макрофінансові ефекти функціонування системи резервних валют.
4. Проблема конкуренції резервних валют.
5. Вигоди і втрати від зовнішнього використання національної валюти.
6. Взаємозв'язок між інтернаціоналізацією валюти та економічним і фінансовим розвитком.
7. Політика інтернаціоналізації та її інструменти.

Література: 8-14, 16, 21, 23-25.

Практичне заняття № 3

Тема 4. Макрофінансовий аналіз нестабільності резервних валют (2 години)

Мета: Сформувати знання щодо онтологічних аспектів вразливості резервних валют та аналізу макрофінансової вразливості країн їх емітентів.

Питання для обговорення:

1. Попит і пропозиція резервних валют. Дилема Триффіна.
2. Аналіз вразливості емітента резервної валюти.
3. Кризові сценарії трансформації системи резервних валют.

Література: 1, 8, 9, 11-13.

Практичне заняття № 4

Тема 5. Глобальна ліквідність: концепція, індикатори, проблема коливань та політика адаптації (2 години)

Мета: Забезпечити теоретичне розуміння феномену глобальної ліквідності та навчити застосовувати емпіричний інструментарій аналізу її поведінки в залежності від фази експансії та стиснення.

Питання для обговорення:

1. Поняття глобальної ліквідності та її структура.
2. Показники аналізу поведінки глобальної ліквідності.
3. Коливання глобальної ліквідності та їх фактори.
4. Реальні та номінальні ефекти коливання глобальної ліквідності.
5. Канали впливу глобальної ліквідності на національну та глобальну економіку.
6. Економічна політика зниження вразливості до коливань глобальної ліквідності.

Література: 1, 11, 12, 20.

Практичне заняття № 5

Теми 6, 7. Валютні резерви та фонди суверенного багатства в глобальній монетарній економіці. Глобальні фінансові дисбаланси та проблема нестабільності: засади макрофінансового підходу до глобальної економіки (2 години)

Мета: Сформувати знання щодо національно-центричного та глобально-центричного погляду на функціонування системи валютних резервів, навчити застосовувати теоретичний апарат ідентифікації мотивів їх нагромадження та визначення оптимальної величини. Розкрити зміст концепції глобальних фінансових дисбалансів та сформувати знання щодо аналізу їх позитивного та негативного впливу на глобальну та національні економіки.

Питання для обговорення:

1. Функціональне призначення валютних резервів та їх зв'язок з національним режимом монетарної політики.
2. Аналіз експансії глобальних валютних резервів та її наслідків.

3. Монетарний меркантилізм, самострахування та конкурентне нагромадження резервів.
4. Індикатори адекватного та оптимального обсягу валютних резервів та їх еволюція.
5. Валютні резерви, програми МВФ та проблема макрофінансової стабільності.
6. Теоретичні основи функціонування фондів суверенного багатства (ФСБ).
7. Інвестиційні стратегії ФСБ.
8. Вплив ФСБ на структур глобальної фінансової економіки.
9. Аналіз вигод та загроз експансії ФСБ в глобальній економіці.
10. Глобалізація та обмеження платіжного балансу: макropідхід.
11. Теоретичні основи глобальних дисбалансів.
12. Дисбаланси та джерела нестабільності. Канали впливу дисбалансів на глобальні макрофінансові процеси.

Література: 1, 2, 6, 8, 10, 12-14, 20-23, 26

Практичне заняття № 6

Теми 8, 9. Глобальна фінансова система: структурні розриви в рівнях розвитку та інституціональних характеристиках. Глобальні фінансові умови: структура, індикатори та аналіз впливу на національні економіки (2 години)

Мета: Сформувати знання та практичні навички щодо структурного та інституціонального аналізу глобальної фінансової системи, навчити застосовувати апарат аналізу поведінки економічних агентів в фінансових системах з відмінними інституціональними характеристиками. Сформувати знання щодо концепції фінансових умов, навчити використовувати індикатори стану фінансових умов в макрофінансовому прогнозуванні, ознайомити з особливостями складання індексів фінансових умов.

Питання для обговорення:

1. Структурна конфігурація глобальної фінансової системи.
2. Фінансова глибина та її показники.
3. Безпечні активи та аналіз попиту на них та їх пропозиції.
4. Фінансова конвергенція та її макрофінансові ефекти.
5. Проциклічність глобальної фінансової системи.
6. Поняття фінансових умов.
7. Індикатори аналізу національних та глобальних фінансових умов.
8. Фінансові умови та фінансова нестабільність.
9. Застосування показників аналізу фінансових умов в економічному прогнозуванні.

Література: 1, 4, 5, 7, 8-13, 17, 20, 21.

Практичне заняття № 7

Теми 10, 11. Глобальний фінансовий цикл: ідентифікація та аналіз коливань. Макрофінансова модель поведінки глобальних сировинних ринків та детермінанти поведінки глобальних макроекономічних змінних (інфляція, дефляція, ВВП, ціни активів) (2 години)

Мета: Ознайомити з концепцією глобального фінансового циклу, навчити використовувати макрофінансові індикатори для аналізу його коливань, сформулювати розуміння детермінант циклічності у сфері глобальних фінансів. Сформулювати знання щодо макрофінансових детермінант поведінки глобальних сировинних ринків та навчити виявляти фактори впливу на світові товарні ціни та структурні взаємозв'язки між макрофінансовими процесами в країнах-експортерах та країнах-імпортерах сировини а також аналізувати макроекономічні процеси глобального рівня, враховуючи особливості взаємозв'язків між глобальним фінансовим та національним реальним сектором.

Питання для обговорення:

1. Концепція глобального фінансового циклу: вихід за межі трилеми.
2. Індикатори ідентифікації глобального фінансового циклу та їх аналіз.
3. Фактори поведінки глобального фінансового циклу.
4. Глобальна структура попиту і пропозиції сировини.
5. Сировинні ринки як ринки активів: аналіз макрофінансових детермінант поведінки.
6. Особливості макрофінансового підходу до прогнозування коливань на сировинних ринках.
7. Реальні та номінальні ефекти макрофінансових коливань.
8. Глобальна інфляція та її детермінанти.
9. Інфляція цін активів.
10. Проблема прогнозування стійкості макрофінансових зв'язків.

Література: 1, 4, 6, 7-15, 20, 21, 25

Практичне заняття № 8

Тема 12. Політика глобальної макрофінансової стабільності та моделі глобальних криз (1 година)

Мета: Забезпечити розуміння структурних особливостей вітчизняної економіки як малої відкритої економіки з квазі-сировинною експортною спеціалізацією на основі чого сформулювати теоретичні основи обґрунтування вибору оптимальної політики у сфері забезпечення макрофінансової стабільності. Продемонструвати теоретичні особливості побудови системи глобального регулювання, його вразливість та інституціональні обмеження, навчити розпізнавати інституціональні передумови відмінних цільових установок країн у сфері глобальних фінансів, що обмежують палітру варіантів оптимального регулювання в аспекті забезпечення глобальної макрофінансової стабільності.

Питання для обговорення:

1. Національно-центричні підходи до глобальної стабільності та їх обмеження.

2. Глобально-центричні підходи до глобальної стабільності та обмеження на їх реалізацію.
3. Міжнародна координація щодо політики глобальної стабільності: Репрезентативність проти ефективності.
4. Інституціональна структура глобального регулювання.
5. Глобально-центрична криза та її складові елементи.
6. Фактори та рушійні сили глобальних криз.
7. Канали трансмісійних зв'язків між глобальною та національними економіками.

Література: 1-6, 8-13, 15, 17, 20-26.

КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ (КПІЗ) ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЙОГО ВИКОНАННЯ

Метою виконання КПІЗ є успішне оволодіння курсом, що вимагає осмислення явищ, які вивчаються. Для її досягнення вирішуються наступні завдання: набуття навичок логічного мислення і самостійного вивчення матеріалу; закріплення теоретичних знань щодо аналізу економічних процесів в глобальній економіці; використовувати базові моделі економічної теорії розвитку для вирішення конкретних завдань; набуття навичок самостійної роботи.

КПІЗ з «Глобальної макрофінансової економіки» складається з декількох етапних завдань.

Виконання кожного з етапів відбувається у вигляді підготовки, обрахунків, аналізу, формулювання висновків та презентації результатів на семінарському занятті.

Етап 1. На основі теоретичних знань щодо концепції трилеми та емпіричного підходу до її виміру проведіть аналіз монетарної автономії певної країни на вибір.

Кількість варіантів визначається кількістю студентів.

Етап 2. Оберіть одну з міжнародних валют (долар США, євро, єна, британський фунт, швейцарський франк) та проведіть аналіз її позицій, сильних та слабких сторін, а також вразливість країни-емітента. Завдання здійснюється групою студентів.

Кількість варіантів визначається кількістю груп.

Етап 3. Оберіть одну з провідних країн з ринками, що формуються (Китай, Бразилія, Індія, Туреччина, ПАР, Росія), і проведіть аналіз перспектив її валюти на предмет інтернаціоналізації, виявіть її сильні та слабкі сторони як резервної валюти та обґрунтуйте як вплине інтернаціоналізація такої валюти на глобальні процеси макро- та мікрорівні. Завдання здійснюється групою студентів.

Кількість варіантів визначається кількістю груп.

Етап 4. На основі концепції глобальної ліквідності та теоретичного розуміння впливу її коливань на економіку країни, проведіть аналіз впливу глобальної ліквідності на економіку обраної держави.

Кількість варіантів визначається кількістю студентів.

Етап 5. Враховуючи теоретичні знання щодо адекватного забезпечення валютними резервами проведіть оцінки достатності та оптимальності величини

зовнішніх активів центрального банку обраної країни.

Кількість варіантів визначається кількістю студентів.

Етап 6. Зважаючи на особливості функціонування фондів суверенного багатства проведіть аналіз передумов заснування, особливостей функціонування, політичних ризиків діяльності даних інститутів обраної країни (Норвегія, Китай, Росія, Чилі, Сінгапур, ОАЕ, Саудівська Аравія, штат Аляска тощо).

Кількість варіантів визначається кількістю студентів.

Етап 7. Спираючись на концепцію фінансового розвитку проведіть аналіз рівня розвитку фінансових систем обраних країн та порівняйте з рівнем розвитку фінансової системи України.

Кількість варіантів визначається кількістю студентів.

Етап 8. На основі теоретичних знань про особливості впливу потоків капіталу на економіку приймаючої країни проведіть аналіз їх впливу на макрофінансову ситуацію обраної держави. Дайте оцінку ступеня вразливості економіки країни до проциклічності потоків капіталу.

Кількість варіантів визначається кількістю студентів.

Етап 9. На основі узагальнення позицій МВФ, Банку міжнародних розрахунків, G-20, Всесвітнього економічного форуму, ФРС, ЄЦБ тощо проведіть аналіз варіантів підвищення глобальної макрофінансової стабільності у світі. Завдання здійснюється групою студентів.

Кількість варіантів визначається кількістю груп.

Етап 10. Проаналізувавши особливості структури економіки України проведіть аналіз макрофінансової вразливості вітчизняної економіки. Сформулюйте рекомендації щодо оптимальної політики у сфері макрофінансового регулювання. Завдання здійснюється групою студентів.

Кількість варіантів визначається кількістю груп.

КПЗ виконується з обов'язковим дотриманням принципів академічної доброчесності, які передбачають самостійність його виконання та неприпустимість наявності у тексті плагіату! У разі виявлення останнього КПЗ до захисту не допускається!

Текст КПЗ повинен бути набраний на комп'ютері з одного боку аркушу формату А4, шрифт *Times New Roman*, розмір 14 пунктів, поля: верхнє та нижнє – 20 мм, ліве – 25 мм, праве – 10 мм. Кожний блок відокремлюється один від одного. Обсяг реферату 12-15 сторінок через 1,5 інтервали. Закреслення, виправлення, скорочення слів (окрім загальноприйнятих) не допускається.

Титульна сторінка оформлюється за зразком (додаток А).

Нумерація сторінок починається з титульної, але цифра 1 на ній не ста-

висься. Сторінки нумеруються у нижньому правому куті аркуша. Обов'язковою є нумерація таблиць і рисунків, яка може бути наскрізною.

Наведені у тексті цитати або статистичні дані повинні супроводжуватися відповідними *посиланнями на джерела*, з яких вони взяті, та оформлені у такому вигляді, наприклад, [5, с. 27], де 5 – номер джерела за списком використаної літератури, сторінка 27.

Список використаної літератури, оформлений відповідно до вимог (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloformlennyaspysskuvykorystanyhdzherel.pdf>), наводиться в кінці викладу матеріалу (джерела наукового характеру, видані за останні 5 років), джерела розташовуються в алфавітному порядку за прізвищем автора (або за відсутності автора за назвою), з наведенням повної назви праці (або статті та назви журналу), видавництва, року видання та загальної кількості сторінок за кожним із джерел.

КППЗ зшивається у папку.

Критерії оцінювання КППЗ містяться в робочій програмі навчальної дисципліни, яка розміщена в дистанційному курсі moodle.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Основна література

1. Козюк В. Макрофінансова відповідальність центробанків: теоретичні засади й інституціональні дилеми / Віктор Козюк // Світ фінансів. 2018. Вип. 2 (55). 89-107. URL: <http://sf.tneu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1059>
2. Козюк В. Монетарна автономія та цінова стабільність у сировинних економіках / В. Козюк // Фінанси України. 2018. № 7. 7-26.
3. Козюк В. Таргетери і не-таргетери інфляції у багатих на ресурси економіках: чи є між ними структурні відмінності? // Банківська справа. 2018. №3-4. 3-21.
4. Козюк В. В. Незалежність центробанків та інфляція: фрагментаризація суспільства vs верховенство права // Фінанси України. 2019. № 3. 7-21. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2019/03/007>
5. Козюк В. Таргетування інфляції в країнах з середніми та низькими доходами: традиційні дилеми та посткризові виклики // Світ фінансів. 2019. № 2(59). 8-22.
6. Козюк В. Незалежність центробанків, інфляція та фрагментаризація суспільства в постсоціалістичних країнах // Журнал Європейської економіки. 2019. Т. 18(№2). 167-186. URL: <http://jeej.tneu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1386>
7. Козюк В. Незалежність центробанків та інфляція: які з інституціональних факторів важливіші? // Економічна теорія. 2020. №1. 94-119. URL: http://etet.org.ua/?page_id=189&mode=view&lang=uk&year=2020&issueno=1 ; http://etet.org.ua/?page_id=530&aid=582
8. Козюк В. В. Надмірне нагромадження валютних резервів: роль політичних режимів та незалежності центробанків // Фінанси України. 2020. № 4. 27-51. URL: http://finukr.org.ua/?page_id=69&lang=ru&mode=view&lang=ru&year=2020&issueno=4
9. Козюк В. Довіра до цифрових валют центробанків: інституціональний парадокс чи вік має значення // Світ фінансів. 2020. №2 (63). 8-23. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1315>
10. Козюк В. Інституціональні бар'єри антиінфляційної ефективності незалежних центробанків: політико-економічний аналіз // Журнал Європейської економіки. 2020. Том 19 (№ 2 (73)). 219-241. URL: <http://jeej.tneu.edu.ua/index.php/ukjee/issue/view/188>
11. Козюк В. Готовність до впровадження цифрової валюти: чи важлива незалежність центробанку // Фінанси України. 2021. № 3. 7-22. URL: http://finukr.org.ua/?page_id=774&lang=en&aid=4784
12. Козюк В. Ціни на золото: чи справді роль геополітичної напруги має значення? // Світ фінансів. 2021. Вип. 2(67). 8-22. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1433>

13. Козюк В. В. Цифрові валюти: проблема довіри // Економічна теорія. 2021. №2. 93-117. URL: http://etet.org.ua/?page_id=189&mode=view&lang=uk&year=2021&issueno=2

14. Козюк В. (2021) Чи приречена незалежність центробанків в добу популізму? Суверенізм vs Якість інститутів. *Ideology and Politics Journal*. №1 (17). 275-300. URL: <https://www.ideopol.org/wp-content/uploads/2021/04/2.6.-UKR.-Koziuk-Article.pdf>

15. Козюк В. В. Повоєнне таргетування інфляції: ключові виклики. Економіка України. 2022. No 10(731). С. 15-34. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.10.015>.

16. Smithin J. Rethinking the Theory of Money, Credit, and Macroeconomics: A New Statement for the Twenty-First Century. – Publisher : Lexington Books, 2018. 258 p.

17. Macroeconomics / By edit. W. Mitchell, L. Randall Wray, M. Watts. – Publisher: Red Globe Press; 1st ed., 2019. – 604 p.

18. Macroeconomics for Professionals: A Guide for Analysts and Those Who Need to Understand / By edit. L. Lipschitz, S. Schadler, 2019. 308 p.

19. Parkin M. Macroeconomics, 13th Edition, 2019.

20. Koziuk V. Institutional barriers to the anti-inflation efficiency of independent central banks: a political-economic analysis / Victor Koziuk // *Journal of European Economy*, Vol. 19, № 2 (73), April–June, 2020, P. 203-223. URL: <http://jeej.tneu.edu.ua/index.php/enjee/issue/view/JEE>

21. Koziuk, V. (2021). Does political regime matter for abnormal hoarding of international exchange reserves? *Journal of International Studies*, 14(2), 208-227. doi:10.14254/2071-8330.2021/14-2/14. URL: <https://www.proquest.com/openview/59c0b1c13ff5c80f648f3618bc49dd4a/1?pq-origsite=gscholar&cbl=4560798>

22. Koziuk V. Role of Gold in Foreign Exchange Reserves of Commodity Exporting Countries // *Journal of European Economy*, Vol. 20, № 2 (77), April–June, 2021, P. 211-232. URL: <http://jeej.wunu.edu.ua/index.php/enjee/issue/view/194>

23. Viktor Koziuk (2021). Confidence in digital money: Are central banks more trusted than age is matter? *Investment Management and Financial Innovations*, 18(1), 12-32. URL: <https://businessperspectives.org/journals/investment-management-and-financial-innovations/issue-373/confidence-in-digital-money-are-central-banks-more-trusted-than-age-is-matter>

24. Viktor Koziuk, Yurii Ivashuk (2022). Does it Matter for CBDC Design? Privacy-Anonymity Preferences from the Side of Hierarchies and Egalitarian Cultural Patterns. *Economics*, 10(1), 35-53. DOI:10.2478/eoik-2022-0008. URL: https://www.researchgate.net/publication/361740739_Does_it_Matter_for_CBDC_Design_Privacy-Anonymity_Preferences_from_the_Side_of_Hierarchies_and_Egalitarian_Cultural_Patterns

25. Viktor Koziuk (2022). What do cross-country Bitcoin holdings tell us? Monetary and institutional discontent vs financial development. *Investment Management and Financial Innovations*, 19 (1), 168-185. doi:10.21511/imfi.19(1).2022.13. URL:

<https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/investment-management-and-financial-innovations/issue-398/what-do-cross-country-bitcoin-holdings-tell-us-monetary-and-institutional-discontent-vs-financial-development>

26. Kozziuk, V. (2022) Drivers of Gold Fraction in Global Exchange Reserves. *Journal of European Economy*. Vol. 21. № 2 (81), April–June, 137-153.

Додаткова література

27. Козюк В. В. Монетарні проблеми функціонування глобальної фінансової архітектури. Тернопіль : Астон, 2005. 512 с.

28. Козюк В. В. Трансформація центральних банків в умовах глобалізації: макроекономічні та інституціональні проблеми. Тернопіль : Астон, 2005. 320 с.

29. Козюк В. В. Резервні валюти: периметр глобальної нестабільності. Тернопіль : Астон, 2015. 468 с.

30. Козюк В. В. Монетарні засади глобальної фінансової стабільності. Тернопіль : ТНЕУ, Економічна думка, 2009. 728 с.

31. Козюк В. В. Монетарна політика в глобальних умовах. Тернопіль : Підручники та посібники, 2007. 192 с.

32. Мартен Д., Мецжер Ж-Л., П'єр Ф. Метаморфози світу: Соціологія глобалізації / Пер. з фр. К. : КМ Академія, 2005. 320 с.

33. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар / Пер. з англ. К. : Вид. дім «КМ Академія», 2003. 252 с.

34. Шевчук В. Платіжний баланс і макроекономічна рівновага в трансформаційних економіках: досвід України. Львів : Каменяр, 2001. 495 с.

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Установа, організація, дослідницький центр	Адреса Веб-сайту
Міжнародний валютний фонд	www.imf.org
Світовий банк	www.worldbank.org
ООН	www.un.org
UNCTAD	www.unctad.org
Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР)	www.oecd.org
Інститут міжнародної економіки	www.iie.com
Інститут Катона	www.cato.org
Центр досліджень глобального розвитку	www.cgdev.org
Мережа глобального розвитку	www.gdn.int
Центр досліджень глобалізації	www.globalresearch.ca
Центр досліджень глобалізації, врядування та конкурентоспроможності	www.cggc.duke.edu

Додаток А
Зразок оформлення титульної сторінки КПЗ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

Кафедра економіки та економічної теорії

**КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
з дисципліни
“Глобальна макрофінансова економіка”**

Виконав: студент групи ЕАм-11
Шимків Віталій
Перевірів: д.е.н., професор
Віктор Козюк

Тернопіль – 2023

Навчально-методичне видання

*Козюк Віктор Валерійович,
Шиманська Оксана Петрівна*

ГЛОБАЛЬНА МАКРОФІНАНСОВА ЕКОНОМІКА

**Методичні вказівки
з підготовки до практичних занять з дисципліни**

для студентів денної форми навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 051 Економіка
освітньо-наукової програми
«Аналітична економіка»

Підписано до друку 24 січня 2023 р.
Формат 60х90/8. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Друк на дублюванні.
Ум.-друк. арк. 1,40. Обл.-вид. арк. 1,64.
Зам № 003-23. Тираж 40 прим.

Західноукраїнський національний університет
вул. Львівська, 11а, м. Тернопіль, 46009

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК № 7284 від 18.03.2021 р.*